

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:	
Egész évre	16 kor.
Negyedévre	4 "
Helyben hához hordva:	
Egész évre	20 kor.
Negyedévre	5 "
Vidékre postán szállítva:	
Egész évre	24 kor.
Negyedévre	6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a héti és
Szombat utáni napok kivételével.Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Apáczai-utca 3.A szerkesztőség köziratok visszavadászáért
vagy megőrzésére nem vállal felelősséget.Előfizetések és hirdetések a
kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, április 16.

Gazdasági főiskola.

(K. Ö.) Sok olyan mulasztás történt nálunk, minek okát adni nem tudjuk. Így vagyunk a gazdasági főiskola kérdésével. Hogyan, kérdezzük, hát eddig nem volt szükségünk rája, hogy csak most szánjuk rá magunkat annak felállítására. Szükség volt rája a múltban és még nagyobb szükség van rá a jelenben. Csakhogy nálunk azóta, hogy az ultra-liberális áramlat lett az uralkodó, furcsán fejlődtek a viszonyok. Mintha csak valami gonosz szellem sötét szemüveg használatát kényszerítette volna reánk, annyira nem láttuk a fejlődő kor követelményeit.

Egy szürke theória ránk diktálta, hogy nekünk okvetlenül át kell alakulnunk ipari és kereskedelmi állammá, különben elveszünk a népek gazdasági harcában. Mit tehetünk mást, megindult a fejlesztés ebben az irányban. Ha ez a fejlődés megfelelt volna viszonyainknak, kevesebb áldozattal lehetett volna annak útját egyengetni, de mert erőszakos és természetellenes volt, az irányváltatás sok áldozatba került, de mint üvegházi növény erős fává növekedni nem tudott.

Az emberek gondolkodása is mintha megváltozott volna. Egyebet sem hallottunk, mint az ipar és kereskedelem dicséretét, hát eszerint cselekedtünk. A földmívelést alárendelt foglalkozásnak tartottuk. A föld megmunkálásához mindenki ért, ahoz nem kell szaktudomány. A kereskedelmi és ipariskolák számát derűborura szaporítottuk, a mezőgazdasági

szaktudást fejlesztő iskolák ügyével senki sem törődött. Minden hivatásnak meghatároztuk a képezését, csak a földművelőt nem. Czipész nem lehet mindenki, de szabó s kőműves sem, mert ezt a mesterséget meg kell tanulni, de ispán, tisztartó, inspektor mindenki lehet, habár szaktudását, mely a föld megmunkálására képesíti, valamely kereskedésben vagy ügynökösökés közben szerezte. Mert a föld megmunkálásában mindenki kontárkodhatik. Ha nem terem 12 mm., terem 8 vagy annál is kevesebb. Ki bírja az időjárás viszontagságaival.

De változtak az idők és jaj nekünk, ha nem változtak volna. Kezdtük belátni, hogy mi a földmívelést nem nélkülözhetjük gazdasági rendszerünkben, arra vagyunk utalva, arra támaszkodik az ipar és kereskedelem. De egyuttal beláttuk, hogy az az eljárás, melylyel eddig műveltük a földet, a fejlődött viszonyoknak többé meg nem felel. A jelszó lett az intenzív és szakszerű földmívelés, melylyel elérjük, hogy többet és olcsóbban tudjunk termelni. A közkormányzatban is nézetváltozás állott be. A földben adóobjektumot, a földmívelőben adófizetőt és katonát láttak. Es a földmívelő türellemmel adta mindkettőt. A pénz és véráldozatot. Még sem törekedtek arra, hogy a fejős tehenet jól tartsák. Erre csak akkor jöttek rá, mikor a tej apadni kezdett. A mezőgazdaság már nem bírta meg azokat a terheket, melyeket a merkantilizmus és industrializmus kedvtelése és önzése rakott rá.

Serény munka indult meg az egész vonalon. A szakképzés fejlesztése a rendes

mederbe jutott. Hiányzott azonban annak betetőzése, egy gazdasági főiskola alakjában. Amint ennek tervezett felállításáról tudomást vettünk, arról is értesültünk nyomban, hogy megindult ellene a harc. Minek ez, mondogatták, az egyetemen mindenki kielégítheti agrárpolitikai szükségleteit. Az áskálódás nem sikerült, mert meg lesz a gazdasági főiskola.

Mikor Lippich Ágoston Jász-Nagy-Kun-Szolnok megye főispánja elfoglalta a megye kormányzását, a világ nagy csodálatára azt mondta, hogy a közgazdaság első rangú teendője a föld védelme. Igaza van neki. Az agrárpolitikának, az agrár eszméknek tért kell hódítania a közkormányzatban és közigazgatásban. Mindenkinek, akinek némi része van a haza és a népsorsának intézésében, meg kell győződnie arról, hogy hazánkban első kereseti forrás a mezőgazdaság. Ennek boldogulására van alapítva a haza és nemzet sorsa, jövő boldogulása és nagysága.

Ezért kell az agrár főiskola.

Pápai szózat.

Mult évben egyetlen bibornoki kinevezés sem történt, most azonban egyszerre 12 új kinevezés jött nyilvánosságra. Az új bibornokokkal a collégium tagjainak száma 67 lett. A kinevezéseket a pápa előbb a titkos konzistoriumban hirdeti ki, mely alkalommal allokucziót szokott intézni a bibornoki testülethez. Az ideai allokuczió a sziv szavaiból készült s mintha könnyeit is látnók ragyogni a szavak között a mi nagy tudomány, lánglelkű papáinknak.

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Győzelem.

Irtá: Szabó Ilona.

Rég elmúlt már éjfél, körülbelül két óra felé járhatott az idő. Az éjszaka rejtelmes sötétségében, temetői csöndességében remegve, félve dobog a pihenni nem tudó sziv. Lassan, szinte megfontoltan dobban egyet-egyét, majd izgatott sietséggel zakatol, mintha sikoltani akarna az ijedelemtől. De egy reszkető kis fehér kéz hirtelen odafut és úgy odatapad a félénk szivecskére, mintha csendesíteni, elnémitani akarná zajongó lármáját.

A lövig égett gyertya lángjába bámul két lázas fényű szem. Egész öntudatával belevezett a merev nézésbe, mintha a lángkupocskába volna rejtve minden talányok, titkok megfejtése, minden fájdalmak gyógyszerere...

Nagyot, utolsót lobban a gyertya lángja; bevégezte rövid pályafutását. A két szép szem megremben, a remegő kis jószág pihogva dobog. Hosszu, mély sóhaj halk neszre vegyül az éjszaka ijesztő csöndjébe; láztól égő ajkak sutogják el panaszait a misztikus sötétségnek.

— Istenem, hogyan gyöttrődöm! Más okos asszony a kényelmesebb, a könnyebb végét

fogja a dolognak: nyugodtan alszik és édesen álmodik. Igen, az okos asszony!... de én! Hisz én egy bolond, örült — szerelmes asszony vagyok! Itt hánykódom párnáimon, szememre nem jó álom. Nyugtalanokodom, vergődöm s fáj a szivem nagyon. Ha hidegebb, szilárdabb masszából volnék alkotva, most én is az álomszág rózsás birodalmában vándorolnék és reggel az egészséges, éji álom után nyugodtan megcsókolnám az uramat. De én a legforróbb érzelmekből vagyok összetákolva s fűnn virrasztom az éjszakát; a vágy majd megöl az uram egy csókjáért és hiába! az ő hideg csókja mégis le tudja hűteni láztól égő ajkamat... Az én zsongó vérem, égő szenvedélyem, miért nem tudja átmelegíteni az ő hideg fizikumát, miért nem hatol be lelkébe, hogy szikrát gyújtson benne és édes melegségtől remegjen, ha átölel, ha csókot ad.

Megreszket az asszony, láztól ég a vére s mégis fázik a puha váncosok között. Belesirta panaszát az éjszakába, de könyörtelen az is: nem nyújt vigaszt. Rémes sötétségével körülöleli és ijesztő képeket tár el.

Sötét árnyak hessegetik egymást föl és alá; ágya köré gyülekeznek és rut intrikával megkomponált meséket sugdosnak füleibe.

A sutogó hangok chaosza vegyülnek, nem ért semmit, de fél, reszket nagyon. Merészen szivébe szállnak s agyába szökkennek, befészke-

lik magukat biztosan, kiúszhatatlanul. Hiába küzd ellenük, az erősebbek ők. Megadja magát, tehetetlenül engedi át lelke birodalmát a titkon mulató, lármás hadseregnek. Vergődésben szinte mosolyog, mily kéjjel folyik odabenn az tivóltó, tomboló vad orgia.

Parányi fehérség villan a sötétben: kicsi kezével végigsimítja hátrafele türemelő lágy haját. Egymásra kulcsolódik a két kezecke, esdve kérleli csöndességre a zajongókat, mert lármájuktól alig hallszik a folyosón közelgő, önkényű hirdető, büszke lépések zaja. Mikor becsukódik az ajtó s áthangzik a szomszéd szobából a gyenge nesz: elnémul a vig dana és az orgiázók csapata meghajolva, hunyászkodva illan el, mint hatalmas Imperátor jöttére a csinyt tett, bübös szolgálhad.

Egy halk sóhaj s a kényelmes kinyújtózódás alig hallható zaját fogja fel a minden kis nesz felfogó; figyelő dobogó asszonyi sziv. — Nem hangzik fel többé a duhaj orgia, felébresztendő egészséges álmából, a nyugodtan alvó kegyetlen Imperátort.

Nagy csendességbe borult az egész ház: alszik minden lakója. A vergődő asszonyi sziv megpihent abba a biztos tudatban, hogy édes ura közelében van. Nyugalmat adott az édes álom; nyugalmat és boldogságot, amit a valóság megtagadott tőle.

A reggeli nap káprázatos színekben ra-

A titkos konzisztóriumhoz intézett allokucziójában a pápa a következőket mondta:

A katolikusokra nézve oly veszedelmes és fájdalmas események valóknak bizonyultak és napról-napra komolyabbak lesznek. Európa egyik részéből a másikba terjednek. Térben távol vannak ugyan egymástól, de mindannyi ugyanattól az akarrattól áthatva nyílt háborút jelent a vallások ellen. Háborút iadítottak a *vallási egyesületek* ellen, hogy lassanként megsemmisítsék őket. Sem jog és méltányosság, sem érdem nem tudja útját állani a rombolás művének. *Lehetetlenné akarták tenni* azt is, hogy az ifjúságot a kongregációk neveljék, pedig az ő iskolájukból sok kiváló ember került ki. A pápa azután a pápaság helyzetéről beszélt, a mely megalázás és keserűségek tekintetében páratlan. Azután megemlékezett egy szociálista képviselőnek a választások tárgyában legutóbb benyújtott indítványáról és azt mondja, hogy az egyház eddigi sérelmeihez most egy újabb sérelmet fűznek, a mely a *keresztény házasság szentségét protanálja és a családi élet alapjait lerombolja*. A pápa sajnálja, hogy ilyen komoly a helyzet és attól tart, hogy jövőre még jobban ki fog élesedni. Fölszólítja tehát a konzisztóriumot, hogy fohászkodjék Istenhez világosságért. Allokuczióját az új bibornokok neveinek közlésével fejezte be.

Az új bibornokok a következők:

Monsignore Sanminiatielli, az apostoli szentszék auditora;

Monsignore Cavagnis, prelátus;

Monsignore Tripepi, az államtitkár helyettese;

Monsignore Sales della Volpe;

Monsignore Gennari;

Monsignore Martinelli az augusztinusok szerzetének generálisa volt;

Monsignore Dell'Olio, rosszanoi érsek;

Monsignore Boschi, ferrarai érsek;

Monsignore Baccilieri, veronai püspök;

Báró Skrbensky prágai érsek;

Koziesko Puzina, a krakói herceg-püspök;

E két utóbbi Budapesten veszi át a király kezéből a bibornoki biretumot, melyet *Zichy* kamarás hoz el Rómából.

Olay ur olaja.

Lobog az inkompatibilitás tüze erősen. Egnek benne a régi rendszer rozszant elemei, ha nem is valami nagy lánggal, de biztosan. A végén majd csak kitisztul minden, legalább így reméljük.

Olay ur csekélette ezt a lángot. O akkora lobogást akart, a mely ne annyira az alatt bujkáló inkompatibilis börzemanipulánsokat, mint inkább az országgyűlés egyik legmagasabb fokon álló elemét: a papságot égesse hamuvá. Ismét egy papramorgó indítvánnyal akart olajat önteni a tüzre: hogy a lelkesek ne lehessenek a parlament tagjai.

Persze hogy minden okos ember leszavazta.

Erről írja a *„Hazánk”* a következőket:

Olay Lajo, *Pulszky* Agosttal és gróf *Tisza* Istvánnal, a könyvtári szoba fülkéjében folytatott beható tanácskozások után, végre elsütötte a nagy inkompatibilis bombát.

Beadta a javaslatot, amely szerint lelkesek a parlament tagjai nem lehetnek.

Olay Lajos urban hát fölébredt a régi dicsőség és megint papot akar ütni.

Es miután az első pontban világosan benne van, hogy papot nem tür Olay a t. Házban, egészen fölösleges a második pont, mely mindenkit összeférhetlenné deklaráll, aki külföldről utasítást elfogadni kénytelen . . .

Annyira fölösleges pont, hogy az ember szinte tűnődik a felett, hogy Olay talán nem esupán a katolikus papok ellen fordul ádáz haragjával, hanem a párisi *„Alliance israelite”*-re és a *„szabadkőművességre* is pikje van, mert ezek tudvalevőleg — külföldre is, hozzánk is küldjenek utasításokat.

Mert hogy mindketten internácionális és utasítást osztogató testületek, az kérdést nem szenved.

Olay Lajos és Justh Gyula urak szerint nem lehetnének tagjai a tisztelt Háznak *Pásmány* Péter, *Martinuzzi* György, *Schlauch* Lőrincz, *Samassa*, *Székács* Ferencz és *Révész* Imre.

Ellenben őket igen kitűnően helyettesíthetnék *Fortunátus* Imre, *Mezei* Mór, *Neumann*, *Hornis*, *Weisz* Berthold, *Rosenberg* Gyula és *Lévai* Lajos.

Azonban szerencsésen viszarugták az otromba inkompatibilis labdát és így rés esett a csoportban, melyben Olay Lajos és Justh Gyula a csatázók, gróf *Tisza* István az elővédő, *Pulszky* Gusztáv és *Matlekovits* Sándor a hátrvédők, báró *Bánffy* Dezső pedig — a kapuvédő.

A vámszerződés és a kamara.

Boros Soma, fővárosi bizottsági tag, a ki a kereskedelmi és iparkamarának is buzgó tagja, a lejáró vámszerződés tárgyában sürgős indítványt terjesztett a kamara elnöksége elé.

Az indítvány szó szerint így szól:

A Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara tekintetes elnökségéhez!

Tekintve azt, hogy kereskedelmi szerződéseink részben 1903-ban lejárnak, és tekintve azt, hogy 1907-ben Ausztriával a közös vámszerződés lejár, sürgősnek vélem, hogy a tárgy fontosságánál fogva a Kamara már most foglalkozzon ezen kérdésnek kereskedelmi és ipari szempontból való tárgyalásával, ennek folytán

Indítványozom:

1. Hogy a kamara elnöksége terjessze ezeket a kérdéseket a teljes ülés elé.

2. Adassék meg minden kamarai tagnak az alkalom, hogy ezekkel a nagy horderejű közgazdasági kérdésekkel még kellő időben foglalkozhassék.

3. Tétessék javaslat a kereskedelmi miniszter urhoz az iránt, hogy hasson oda, hogy az újonnan megkötendő kereskedelmi szerződéseink egy lejáratnak legyenek az Ausztriával kötött vámszerződésekkel, vagyis, hogy az új kereskedelmi szerződések 1907-ben járjanak le.

Boross Soma s. k.,
kamarai tag.

Német lap a magyar választásokról.

A *„Köln. Ztg.”* a magyarországi választások esélyeiről írva a többi között azt mondja, hogy a régi nemzeti párt és a liberális párt a vidéken még kevésbé forrt össze, mint a képviselőházban, úgy hogy igen sok helyen ó-liberális és új-liberális jelöltek fognak állani egymással szemben. A legjobban szervezett párt a néppárt, mely nagy bizalommal néz a választások elé. Jó kilátásokkal megy be a választásokba a függetlenségi párt is, mely különösen a magyarlakta vidéken fog több körletet hódítani.

Régészeti és történelmi muzeum. (Schlauch-park) nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 3-5-ig 10 krért. Kedden és csütörtökön d. u. 3-5 óráig 20 krért. Más időben 50 kr.

gyógó sugara csókdossák derűs orcájának mosolyrözszeit. Ez érzéki csalódásra fölriad, kezdődik újból a pozitív szenvedés.

Ideges sietéssel öltözködik, majd mintha lelke meghalt volna: fásult nyugalom borul rá. Mosolyog és sir, imádkozik, vádol, türelmetlenkedik és megint fohászkozik. A buzgó imára mintegy válaszul hatalmas érzelm száll lelkébe: erősnek, biztosnak érzi magát. Bármily veszedelemmel szembeszállna, övé volna a győzelem. Olyan biztos erejében, mint egy spanyol toredor, ki nyugodt fölénnyel, halálbiztossággal várja felbőszült, veszedelmes partnerét.

Lelke harcra edződött s a harcot meg kellett vívnia. Nemes harc volt, a győztes ő maradt; a harc nyomában az öröm piros virágai nyílottak.

Elszánt nyugalommal, mint egy ütökzetbe induló hős vezér pihent a selyem pamtagon. Sejtetem élt lelkében, valami jónak-rosszak előérzete. Édes bizonytalanság, mi fájdalmat is okozott, fogva tartá lelkét s nem engedé a fantazia színes virágoktól pompázó, illatos mezejére elvándorolni.

Benyitott hozzá az édes ura, hidegen, közönyösen. Semmi kedveskedést el nem áruló sima, blazirt arcczal. Felgyul az asszony vére, szilaj vágyak kergetődznek ereiben.

— Hát ma sem, — hát sohasem fog már megcsókolni. Mikor lesz hát egészen az enyém,

hisz' oly régóta a másé. — Morzsolgatja a gyötrő gondolatokat fáradt agya.

Néhány banális téma után, flegmatikusan oda dobja az asszony elé a legmegretentőbb abszurdumot, minden apropó nélkül, mintha csak a kerítés reperálásáról volna szó.

— Ágnes! váljunk el.

E pár szóban kimondott halálos ítélet megrendítette az asszony egész fizikumát. Olyan, mint egy összetépett fehér lilium, mi roncsolva is árasztja illatát. Mégis mint a szélvihartól földig elázott erős tölgy daczosan fölemeli büszke koronáját s merészen várja az újabb támadást: erőt nyerve a lesújtó fájdalomban, holtravált arcczal a végső küzdelemre szájja el magát. Nyugodt, mint egy ártatlanul halálra ítélt. Csendes türellemmel várja a további ítéletet.

— Ugy van az Agnes, ennek úgy kell lenni. Maga előtt eleinte kissé bizarrnak tetszik ez a dolog, de majd megszokja s megismerve kellemes oldalait még örülni is fog neki. Látta maga jó asszony volt mindig, nem óhajta az én boldogtalanságomat. Különbben is minden ember többé-kevésbé önző, minden jósága mellett maga sem ment valamennyi egoizmustól s így maga előtt is a saját java lebeg szem előtt. Sajnálom, hogy így esett a dolog. — eh! de nem vénülhet meg minden ember a párjával . . . Remélem beleegyeznek . . .

Elég cinikusan volt mondva, de mégis

kicsengett a hideg hangból az átidomított szív elnyomott jósága. Úgyes dresszirozónak bizonyult az a kis intrikus, ki Szalánczy idomítását is felvette különböző vég nélküli reportóárjába. De vajjon elég perfect végezte-e nemes munkáját egedelmes mediumaival?

Amíg Szalánczy beszélt, addig az asszony agyában élesen kivált az az észbontó gondolat, hogy az ura már egy cseppet sem szereti. Ha csak egy parányit szeretné: nem tudná ily nyugodtan proponálni a válást. Amit csak sejtett ezideig; most világosan kibontakozott előtte. Amit majdnem biztosan tudott, de tudni nem akart, amitől remegett, félt, imo befejezett tény: azért a szeparé hősnőért akarja elhagyni az édes ura. Eh, ilyen személyl-el lenni egy vonalban! . . . Büszkesége fellázadt, harcra kelt szerelmével. Hol itt a megoldás, az édes, a boldogító?

Miért engedje át másnak — annak, hisz övé egyedül övé Isten és emberek előtt! — jajongott a szerelem. Nem fogom koldubi a szerelmét! — szólta nemes hangon a büszkeség.

Beleszólt a harcba egy hirtelen jött gondolat s lerakatta a fegyvereket. Erre ismét megszálta lelkét a véres tetemen gázoló csatahősök megtörhetlen energiája, rendíthetlen bátorsága. Nem akart kérlelni, nem akart vádolni, de ki akarta mondani az utimot becsületes egyenességgel. Meglátszott lelkének esedékes ereje, bátorsága klasszikus metszeti arczán: gyöngö pir vonult a márványfehérségre.

Több képviselőt a fővárosnak.

A székesfőváros tanácsa a következő indítványt terjeszti a mai közgyűlés elé:

A tanács a közgyűlési felhívásnak megfelelően javasolja, hogy ez ügyben a m. kir. miniszterelnökhöz mint belügyminiszterhez a következő szövegű felterjesztés intéztessék.

»Az országgyűlési követeknek népképviselét alapján választásáról szóló 1848. évi V. törvény cikk 5. §-a a Magyarország által — Erdélyt ide nem értve — a képviselőházba küldendő követek számát 377-ben állapította meg s kimondotta, hogy Buda 2, Pest 5 követet küld; a választókerületeknek az egyes községek és megyék között történt aránylagos felosztása indokolásul pedig ugyanezen szakasz kimondja, hogy a követek úgy a népszám, mint a területi s közgazdasági tekintetek alapján tett aránylagos felosztással választatnak.

Az akkori rendezés következtében azonban az egyes kerületek közt a legnagyobb aránytalanság állott elő.

Ezen állításunk igazolásul van szerencsénk tiszteletteljesen a következő statisztikai adatokat előterjeszteni:

Választók száma	
bereczki képviselőválasztókerületben	180
erzsébetvárosi	185
abrudbányai	208
vizaknai	210
széki	241
oláhfalui	271
szamosújvári	302
székelyudvarhelyi	362
gyulafehérvári	215
összesen	2504

Ezzel szemben székesfővárosunkban a választók száma

az I. kerületben	3.257
a II. »	3.116
a III. »	1.698
a IV. »	3.461
az V. »	5.707
a VI. »	10.492
a VII. »	11.565
a VIII. »	8.207
a IX—X. »	6.090
összesen	53.502

Kitűnik tehát ebből, hogy a székesfőváros kilencz választókerületében a választók száma

11-szer annyi, mint a kilencz legkevesebb választóval bíró választókerület választóinak a száma.

Az országos átlag szerint egy képviselőre körülbelül 38.000 lélekszám, illetve 2100 választó esik. Ezzel szemben legutóbbi statisztikai adataink szerint székesfővárosunk népessége meghaladja a 714.000-et, választóinak száma pedig az 53.500-at, vagyis Budapesten egy képviselőre 72.222 lélek, illetve közel 6000 választó esik.

Ezen számokat egybevetve, a fentebb említett átlagokkal, minthogy székesfővárosunk választókerületeinek száma egyáltalán nem felel meg az igazság és méltányosság követelményeinek, oly tiszteletteljes kérelemmel fordulunk Nagyméltóságodhoz, hogy székesfővárosunk népszámának s választói számának, valamint a főforgó közgazdasági tekinteteknek megfelelő szaporítása és újabb beosztása iránt még a jelen országgyűlés elé törvényjavaslatot terjeszteni s annak alkotmányos tárgyalását és az újra összehívandó országgyűlésre szóló választások előtt való törvényerőre emelését lehetővé tenni méltóztatassék.

A fővárosnak igaza is van, meg nincs is. Tényleg több képviselő illetné őket, de nem úgy, hogy az összes képviselők száma emeltetnék. A képviselők mai száma inkább túl nagy, mint kicsiny. Arányosabb beosztásra, nem új kerületekre van szükség!

UJDONSÁGOK.

TAJÉKOZTATÓ.

Április 21. Gyorsírók matinéja.

* **Királyi kihallgatások.** Ő Felsője buda pesti tartózkodása alatt folyó évi *április hó 22-től* fogva további rendelkezésig minden *hétfőn és csütörtökön* (kivéve ünnepnapokon és április 25-én csütörtökön) általános kihallgatást fog adni. — Előjegyzések folyó hó 18-tól kezdve délelőtt 9 órától 2 óráig a kabinetirodában (budai királyi várak) eszközöltetnek.

* **Hymen.** Vass István volt nagyváradi adótiszt eljegyezte Zalaba Emmát Esztergomból.

A férfi csak nézte a bájos látományt, úgy tetszék neki, mintha angyal szállt volna elé s szavait az égből hozta volna üzenet gyanúant. Mint akit megigéztek, állt egy helyben mozdulatlanul, bár a szíve már diadalmos örömtől dobogott. Félt megmozdulni, hogy mentő-angyala visszazárl az Égbe, honnan leküldetett az ő lelkét megtisztítani a rossz érzelmek salakjától! Az angyal imádságos szavai tisztára mosták lelkét, mindörökké nemessé és erőssé tévék. Nem volt több benne semmi rossz indulat, de volt mélységes hála és kioltathatlan örök szeretet a feleletét váró s mélyen piruló kis felesége iránt. Áhitattal, lassan közeledett hozzá, imára összetett kezekkel kérte hűlenségért a nagy Isten bocsánatát. Az örökkévaló Isten megbocsátó szavát egy angyal ajkaira adta s csak annak elhangzása után merte Szilánczy kicsi feleségét megérinteni. Feltámadott nemes érzelmek egyetlen szóban nyilvánultak, mi reszketve szállott el ajkáról.

— Ágnes! . . . — majd hosszú beszélgetés után örömmel susogta: — győztél angyalom!

Ágnes asszony, a nemesen megbocsátó győztes, diadalmos boldogsággal tekintett a megtérő bűnös szeméibe, kedvesen ingatva fejét felelte:

— Nem én, — a babicz! . . .

* **A városi gyermekkorház.** A Sztaroveczky-féle hagyományból létesítendő gyermekkorház ügyére vonatkozó döntés tegnap érkezett le a belügyminisztertől. A miniszter az építkezési terveket jóváhagyta azzal, hogy a tanács az államépítészeti hivatal véleményét kikérni tartozik. Minthogy pedig nem valószínű, hogy a tervekben lényegesebb technikai hibák akadjanak, az építkezésekhez a Sztaroveczky-telken nemsokára hozzá fognak és ezen üdvös intézmény, melyre oly szép hivatás vár városunkban, már az ősszel meg fogja kezdeni áldásos működését.

* **A városi mérnöki hivatal alapozása.** A városi mérnöki hivatal a régi reáliskola épületénél négy kémgyödört ásat, hogy tájékozódást szerezzen a talajról. Az új városi házát tudvalevőleg erre a területre fogják építeni s megakarják állapítani, hogy milyen mélyen kell az alapozást lerakni. Felhívjuk azonban a rendőrség figyelmét, hogy a kémgyödöröket éjjelre fedesse be, mert most nagyon hiányosan takarják le esténként s könnyen megtörténhet, hogy valaki belezuhan a mély gödrökbe.

* **Kinevezés.** Dr. *Beöthy* László főispán biharmegyei közokmányozásnál dr. *Grósz* Albert halálával megüresedett s évi 1000 korona tiszteletdíjjal javadalmazott szemészeti tanácsadói állásra dr. *Waldmann* Béla nagyváradi szemorvost nevezte ki.

* **A csár mint keresztapa.** Rómából jelentik: A »Fanfulla« szerint a montenegrói herceg azt óhajta, hogy *Heléna* olasz királynő születendő gyermekének, ha ez fiú lesz, a csár legyen a keresztapja. Valószínű, hogy a király hozzájárul e kívánsághoz. Zanardelli miniszterelnök *Heléna* királyné lebetegedése alkalmából az Annunciata-rend nagykeresztjét fogja kapni.

* **Szállítják Nagyváradra.** Király *Krisztina* cselédeleány elszökött Debreczenből a gazdájától, de előbb elemelt holmi értékes tárgyakat. A rendőrség *Kabán* elfogta, de mivel beteg volt, a kórházba szállították. Gazdája később megbocsátott a szarka természetű cselédnek, de azért a mikor kijött a kórházból, a rendőrség nem bocsátotta szabadon, mert Nagyváradon is van holmi számolni valója a járásbírósnak a régebbi viselt dolgaiért. *Szűts* Samu nagyváradi gyógyszerésznél szolgált s több ékszeret ellopott. Átkísérik Nagyváradra.

* **A kofák tulkapásai.** Nagyvárad város rendőrsége korábban intézkedett, hogy a napi piacon a kofák reggeli kilencz óra előtt ne vásárolhassák össze a vidékről behozott élelmiszereket, mert ez által a közönség sokkal drágábban jut az ő kezükből a szükségesekhez. Egy idő óta ismét teljesen uralják a kofák a piacot, s már a kora reggeli órákban összezsúdosnak az élelmiszerek nagy részét s később csak kétszeres áron vásárolhat tőlük a közönség. Ez ellen még azzal sem védekezhet a közönség, ha jókorabb megy a piacra, mert ha bármely uri nő megakarja vásárolni, amit ők már kiszemeltek, olyan durva, goromba szavakat kénytelen eltűrni, amiért inkább a vásárlást hagyja el. A rendőrség kötelessége megvédeni a közönséget a piac ilyen megdrágításától, s elvárjuk, hogy felszólalásunknak meg lesz a fogantatja.

* **Sorozás Nagyszalontán.** Ma vette kezdetét a főszorozás a nagyszalontai járásban, mely *négy* napig fog tartani s erősen reménykednek, hogy ebben a kerületben nem fognak a védkötelesek satnyaságáról panaszkodni. Ezzel aztán befejeződik az idei sorozás is.

* **Gyufaadó Ausztriában.** Bécsből jelentik tudósítónak, hogy az osztrák pénzügyminiszteriumban előtanulmányok folynak a gyufaadó behozatala dolgában. Az ebből származó jövedelem ezentul 3 millió koronára rugna, mely új befektetések fedezésére volna fordítandó.

Nem zajongott már türelmetlen vágygál a vére, normálisan lüktetett ereiben. Az elegáns nyugalmat nehéz, selyem köpenyét borítá magára. Csak a szemében vibrált valami titkos fény, mintha az elrejtett, elnyomott érzelmek láza csillogna benne. Mikor megszólalt, hangja tisztán esengett, mint a templom hajójába szétáradó, sanktusra intő cseppetű szava.

— Én megértem magát Ákos! Sajnálom, hogy nem sikerült boldoggá tennem. Pedig minden egoizmusom mellett első sorban erre törekedtem. Nem gátoltam passzióiban, úgy hittem, azok boldogságot okoztak önnek. Amilyen voltam eddig, én az maradok ezután is. És ebből megérthette a választ kérdésére, hogy beleegyezem-e a válaszába? Nem. De azért éppen úgy élhet, mintha én nem volnék a felesége. — Az a kapocs, amivel mi össze vagyunk kötve: szent és feloldhatatlan. Ezt ne tévesse szem elől. Ugy fogok élni ön mellett, hogy észre sem vesz, avagy nem bánom menjen ön bármerre, hogy ne tudjon maga mellett, de az elválás iránt lépéseket ne tegyen. Nem egyezem bele soha! — Ön bárhol és bármiképp él, nem törődöm vele, de a nevet viselni fogom, mert az ön babiczának szüksége lesz az atyja nevére.

Az utolsó szavakra arcának fehérségén majd átszökött felsiető piros vére. Hangjának csengése édesebb, lágyabb lett, meg is remegett, mintha már is kicsi babiczájának gyűgységére felelne.

vezérelve; ezen tekintetben valóságos párja a Felolítottak Katekizmusának. Mivel a katekizmus főbb igazságai az előbbi szövegtől is különböző nyomásban jelennek meg, azért tetszés szerint figyelemmel kísérhetjük magában is az egyik szöveget, vagy pedig a többiekkel együtt. Mivel továbbá a katekizmusi igazságok beleszövését buzdító vonatkozások kísérik, azért a könyv a legkiválóbb épületes művek közé tartozik.

A Felolítottak Bibliája mintegy 250 képpel és öt térképpel jelenik meg. Az egész műhárom részre oszlik: I. Ószövetség II. Újszövetség. III. Általános rész.

Igazságszolgáltatás.

Az elbocsájtott cseléd bosszuja.

— A mai esküdtzéki tárgyalás. —

Kenyeres Arthur gazdálkodónak a birtokán volt alkalmazva Stein Sándor. Szolgálatadója azonban nem volt vele megelégedve s elbocsájtotta, letartva béréből különféle címeken egy bizonyos részt. Stein azonban nem akart a dologba beleegyezni, hanem elment B.-Ujfaluba s ott egy revolvert bevásárolva tért vissza volt gazdájához és kérte, hogy adja ki a könyvét, továbbá a visszatartott bért. Kenyeres azonban kitiltotta őt a házából s birtokáról egyszer és mindenkorra, felszólítván, hogy távozzék. Stein engedett a felszólításnak, de Kenyeres, hogy meggyőződjék arról, miszerint elmegy-e tényleg Stein, utána ment. S épen ez volt a szerencsétlensége. Mert amint meglátta Stein, hogy volt gazdája követi, visszafordult s még egyszer felszólította, hogy fizesse ki. Mivel erre Kenyeres hajlandó nem volt, Stein kirántotta zsebéből a készen tartott revolvert s háromszor rálőtt volt gazdájára, kit az első lövés fején a második a vállán, a harmadik pedig a kezefején, talált. Kenyeres csak hosszas betegség után gyógyult fel a súlyos sérülésekből.

Ez ügyben már egy ízben volt kitzve tárgyalás, de a vádlott nem jelenvén meg, el kellett azt halasztani. És ép ezért Steint a mai tárgyalásra a csendőrség útján vezetik elő.

Az esküdtbiróság elnöke Milye Gyula táblabíró lesz, a vádlott védelmét pedig dr. Sonnenfeld Zsigmond látja el.

Esküdtseknek az április hóra kisorsoltak vannak beidézőve.

SZINHAZ.

HETI MŰSOR.

Szerda: Napoleon öcsém.

Csütörtök: Boszorkányvár.

Péntek: Ocskay brigadéros.

Szombat: Ocskay brigadéros.

Vasárnap:) d. u. Próbaházasság.
) este: Ocskay brigadéros.

Medea.

Barnum reklámszerző módját egyszerűen lefőzte Somogyi Károly.

Van u. i. a nagyváradi színtársulatnak egy nagytehetségű tagja, a kit másutt, pl. Szabadkán ünnepeltek a legjobb drámai szerepekben: Balázs Olga.

Betanulva magával hozott a társulathoz egy egész sereg drámai szerepet s mindeddig legjobb sikereit nem a Szigligeti-Színházban, hanem a Szigligeti-társaságban és a Kath. Körben aratta szavalaival. A színpadon egyetlen egy nagyobb betanult szerepét elő nem vették, hanem a helyett be kellett ugrania a Gyurkovics-leányok Katalin-szerepébe s az Arany emberben Athalia szerepébe. Idején átadott, vagy már eddig betanult nagyobb drámai szerepben eddig nem léphetett fel.

Ugy látszik, az igazgató belátta e fonák helyzetet ezelőtt vagy négy hónappal is és fölvette a havi műsorba Medeát.

Az igaz, hogy nagyon klasszikus dráma, de azért dráma. S a dráma kedvelői örültek, hogy végre Balázs Olgának lesz alkalma nagyobb alakítással fellépni.

Hanem a művezetőség úgy látszik, okult az eddigi klasszikus esték balsikerén. Fogták hát magukat s lassanként kezdték hozzászoktatni a közönséget Medeához. Egy hónap múlva már a havi műsorba is fölvtették a darabot, de persze még most sem adták elő. Végre a harmadik hónapban megérkezett a színlapon is a jelentés: holnap Medea!

Természetesen mikor a holaapból ma lett, már akkor a színlap Napoleon öcsém jelezte. S csak újabb egy holaap elteltével, ma kellett volna ismét Medeát hirdetni a színlapnak.

Ugy látszik, a színházban még mindég nem tartják elég megszokottnak a Medea nevet. Ma megint elmarad; hogy mikorra halasztják, az egyelőre titok.

Az bizonyos, hogy a közönség érdeklődését nagyszerűen fokozza ez az örökös halogatás. Elgondoljuk magunkban, hogy micsoda eget verő remek mű lehet az, melynek előadására négy hónapon át nem tud előkészülni a társulat? S micsoda gyönyörű előadás lesz az, a melyre négy hónapon keresztül folynak a próbák? Ezt már csak érdemes lesz megnézni!

S addig-addig nőtt a kíváncsiság, míg egyszer kezdtük a dolgot más szemmel nézni. Nem annyira klasszikus tragédiát jelent ma már előttünk a Medea név, mint inkább egy igen jól sikerült vígjátékot, a mely lejátszódik a színlapokon.

Kitűznek egy darabot, akkor valaki okvetlenül bereked s a darab megint kireked a műsorból. S az igazgató minden hónapban dicsekedhatik a műsorban egy klasszikus előadással, a mely soha sem látható másutt, mint csak a havi műsorban.

Olyasforma ez, mint a Szigligeti-társaság egyik kiváló alapító tagja, a ki éppen tíz év óta szerepel a bevételek közt 100 korona alapítványgyal. Nem mintha mind a tíz évben fizetne, hanem mert tíz év óta remélik, hogy fizetni fog.

Mi is immár ötödik hónapját kezdjük a Medea reményeknek. A hatodik hónap végén jubilálni fogunk s a kedélyes jubileumi vacsorára meghívjuk az igazgatót és az örökké berekedő tagokat. Ez lesz egy Medea-remény, a mely teljesül.

Napoleon öcsém. Guthi és Rákosi pompás bohózata, a szezon elején nagy sikerrel bemutatott *Napoleon öcsém* kerül ma ismét előadásra. A darab főszerepeit Szohner Olga, Pintérné, Bérczi, Pataky, Erdélyi, Bognár, Füredi és Dési játssza.

Boszorkányvár. Milöcker fantasztikus, gyönyörű operettjét, a Boszorkányvárt ujtja föl csütörtökön a színház énekes személyzete. Amon Margit és Székely Irén legkiválóbb szerepeiket egyikét játsszák a darabban, mely az előkészületekből ítélve nagy sikert arat. A két primadonnán kívül Székely Anna, Perényi, Nyáray és Pintér vesz részt az előadásban.

E. Kovács Mariska, a Szigligeti-Színház kiváló művésznője felgyógyult hosszas betegségéből, s máától kezdve részt vesz a próbákban. Először Ocskay brigadérosban játsszik, s Tisza Ilona szerepét fogja kreálni.

Szulamit. A tegnapi előadást Székely Irén Szulamitjátette nevezetessé. A kitűnő primadonnának az egyik legjobb szerepe. Az ő kedvéért megnézték többen az immár agyon-

esélt u. n! operát vagy hatodszer is, zajosan megtapsolva a művésznőt.

Műkedvelői előadás. A színházi szünet alatt is meg fog élénkülni kis időre az elnémult színpad és a kiürült nézőtér. A hivatásos színészek helyett műkedvelők fogják mulatni a közönséget, mely a holt szezon unalmát elűzendő bizonyára tömegesen fogja megváltani jegyét arra a négy előadásra, melyet az ácsok és kőműves iparosok egylete tervez ha a várostól négy estére a színház átengedését kinyerheti. Ez annál inkább valószínű, mert az előadók a jövedelem 10 százalékát a Szacs-vay-szoborra ajánlották fel. Az egylet az engedély kiadása s a díszletek átengedése végett a tanácshoz beadványt fog intézni. Az előadásokat jun. 4., 6., 9. és 16-ikán tartják meg. Rendezőtül Szűts Dezsőt, a Színházi Újság szerkesztőjét kérik fel a műkedvelők. A színre kerülő darabok címe: a *Csikós* és a *Peleskei notárius*.

Szigligeti-Színház.

Folyószám 178.

Idénybérlet 174 sz.

Nagyváradon, szerdán, 1901. ápril. 17-én

Napoleon öcsém.

Vigjáték.

S Z E M E L Y E K :

Dr. Tallyay Kálmán, ügyvéd —	Deésy Alfréd
Lili, felesége — — — —	Szohner Olga
Baráth Odön, mérnök — —	Pataky Béla
Fanyari Napoleon ügyvédbajtár	Erdélyi Miklós
Fülöp, színházi sugó — —	Bérczi Gyula
Flóra, felesége — — — —	P. Szép Olga
Maczák, felügyelő Tallyaynál	Bognár János
Bisotka — — — — — — —	Füredi József

HELYÁRAK: Nagypáholy 7 frt. Földszinti és első emeleti páholy 6 frt. Másodemeleti páholy 4 forint. Zsolye 1 frt 50 kr. Kőrszék 1 frt 20 kr. Támlászek 1 frt. Erkélyülés 1-ső sor 60 kr., közép 2-ik sor 50 kr., oldal 2-ik sor 40 kr. II. emeleti zártzsek 30kr. Földszinti állóhely 50 kr., diák és katonajegy 30 kr. Karzati állóhely 20 kr. Egy színlap 10 kr.

Kezdeté fél 8 óraker, vége 10 óraker.

Jegyek előre válthatók d. e. 10-től 12 óráig, d. u. 3-tól 5-ig. Esti pénztárnyitás fél 7, vasár- és ünnepnapokon este 6 óraker.

A holnapi előadásra jegyek előre válthatók d. u. 3 órától 5-ig a rendes nappali pénztárnál.

Holnap csütörtökön, április 18-án

Boszorkányvár.

Operette.

REGÉNY-CSARNOK.

S i b i l l a.

Irla: Adalbert Károly.

Németből fordította: Lubinszky Anna.

71

— Nem sok, de örömet fog nekem szerezni, hogy összegyűjtött pénzeckém, neked öreg napjaidra jó szolgálatot tesz.

— Te öreg, becsületes Tom. Mindég sokkal jobb vagy, mint a milyenek gondollak.

— Ah! ha tőlem függne, öreg napjaidra nagyon kényelmes otthonod lenne.

Hangja lágy, elegikus volt Hannája élesen hangzott midőn felelt.

— Öreg napok. No igen, kell is reá gondolni. Mult hónapban töltöttem be negyvenharmadik évemet. Azt hiszem ezt más emberek java kornak mondják.

— Oh bizonyára. Különösen oly jól konzerválva mint te de mégis elérkeznek az évek, midőn a munka keserű lesz. Lásd, kedves jó

Hannám, itt áll előtted egy, ki már nagyon régen szeret és kérni akart —

Hanna eleinte növekvő meglepetéssel hallgatta, majd hangos nevetésbe tört ki s beszédét megszakítva kiáltott.

— Fekete, szerelmi nyilatkozat akar ez lenni?

— Jó Hanna, oly nagyon szeretlek!

— Mit jut eszedbe. Nem öreg, becsületes Tom, már hozzád nem megyek feleségül, szeretlek mint a fehér moszókötőt együtt véve, jó lélek vagy, de azért feleséged nem leszek. Ne haragudj, s ha már uram nem lehetsz, maradj legjobb barátom életem végéig. De nem leszel örökösöm, mert mi kis vagyonkámából hátra marad, mind a kisasszony kapja!

— A szép Sibilla kisasszony?

— Senki más. Akarja vagy nem, a világ végéig követem.

— Angazsálva vagy nála?

— Nem. De valahova csak megy s én nem hagyom el. Ugyan nem mondta meg mit fog kezdeni, szolgálatra nem alkalmas, keze munkájával nem fog sokat keresni s a milyen szép és fiatal, nem maradhat egyedül, szóval vele megyek, — mert szeretem, mint az anya gyermekét.

— Hanna nagyon fáj, hogy nem akarsz enyém lenni, de terved nagyon jó, nagyon szép. Grófné után a kisasszony is nagyon jó és neked sympatikusabb, mert olyan előkelő. Éa a grófnét szerettem, ki olyan leereszkedő tudott lenni.

— Ha nem lennél elfogul, belátnád, hogy a kisasszony modora olyan, mint egy előkelő, valódi művelt nő. A grófné csak parvenü volt, mondhatom neked, szentül meg vagyok győződve, hogy a kisasszony éppen olyan, ha nem jobb származású, mint grófnénk volt. Titok ez! Tudom a boldogultól, de többet el nem árulhatok.

Hiába kérte Tom, hogy bizza rá a titkot, hű szívére. Hanna mint becses tulajdonát szívének mélyében őrizte, de lehetőleg sok embernek elmondta, mint Tomnak tette.

Tegyük még hozzá, hogy másnap Tom Sibilla kisasszonnyal és Hannával utra kelt, őket a svájci határig kísérte el. Itt utaik elváltak. A fekete egy angolnál nyert helyet, a hűséges Hanna szeretett kisasszonyát Rabenába kísérte, hol mint ügyes varrónő remélt keresetet s Sibilla üres óráiban zenetanítással fog osztozni a háztartás gondjaiban.

Cézár győzelmes serege, midőn az Alpeken keresztül vonult, nem volt harcra vágyóbb, reménydusabb, mint e fiatal leány. Kívánjunk neki szerencsét s egy időre bizzunk sorsára.

HUSZADIK FEJEZET

A palotákban gazdag Rabena nem szenvedett hiányt szűk, kis utcákban, melyeket a hautevoléennek nevezett osztály, állhatatosan kerül. E kevés figyelemben részesített utcákban is vannak honnente lakások, melyekkel szegény hivatalnokok, itt-ott egy hadnagy, ki nem elég szerencsés, hogy gazdag szülők gyermeke. megelégszik.

Talán ez utóbbi eset fordult elő a kék atillás ifjával, kinek fűrtös feje a fénylő ablak üveget érintette. Lelkes vidámsággal kedveskedett a csinos ifju nem egy visa visval, hanem három kanári madárral, melynek kalitja az ablak fán állt. Kinyitotta csinos szalonjuk ajtaját. Hess, mind a hárman kinn voltak. A szőke hajfürtűkre Fi-Fi, vállára Bi-Bi helyezkedett; de Li-Li, a kedvenc egyenesen nyitott tenyerébe repült, engedte magát magasba emelni, ura ajkáról zöld füvet csipkedve.

Valóban csinos genrekép volt. A fiatal katoná, finom vonásokkal, szép mint a harez istene, ezen osztatlan foglalkozásban, melyet oly komolyan űzött, mintha nagyon fontos dolgot végezne; egy karcu pálmával, melynek kalitja az ablak fán állt. Kinyitotta csinos szalonjuk ajtaját. Hess, mind a hárman kinn voltak. A szőke hajfürtűkre Fi-Fi, vállára Bi-Bi helyezkedett; de Li-Li, a kedvenc egyenesen nyitott tenyerébe repült, engedte magát magasba emelni, ura ajkáról zöld füvet csipkedve.

(Folyt. köv.)

TAVIRATOR.

A német trónörökös Bécsben.

Bécs, április 16. A Post a német trónörökös látogatásáról ezt írja: Az a meleg és őszinte szives fogadás, a melyben az uralkodó és az uralkodóház, valamint a főváros lakossága a trónörökösöt részesítette, örömteljes viszhangot fog kelteni Németországban. Idestova 25 esztendeje áll fenn a német-osztrák békeszövetség és a két közép-európai császárság uralkodói gyakran nyújtottak egymásnak baráti kezet. De minden egyes alkalommal világosabban mutatta, hogy az a szövetség nem csak diplomáciai megegyezések paragrafusain alapszik, hanem innen is, tulnan is mélyen bele van írva a népek szívébe. Emlékeztünkben vannak még azok a májusi napok, a mikor Ferencz József császár és király ő felsége a trónörökös nagykorúsítására első és legelőkelőbb vendégnek Berlinbe érkezett, a melynek lakossága lelkes örömmel fogadta ő felségét; most pedig a császári korona majdani viselője a Duna partján időzik és bizonyosságot tesz róla az egész világ előtt, hogy a német-osztrák szövetség a Hohenzollern házban hagyományyá lett. Bensőbben mint máskor, hangzottak most azok a meleg atyai szavak, a melyeket a császár és király ő felsége a Burgban adott disztrakomán ifju keresztifűhöz intézett, ez pedig bizonyára a Ferencz József császár és király ő felségéből kiáradó jószág és szelidség megnyerő hatása alatt, megfogadta, hogy fenn fogja tartani azt a barátságot, a mely a két császári házat fegyverbaráti hűségben egyesíti.

Elmaradt szemle.

Bécs, április 16. A tavaszi díszszemle, a melynek ma kellett volna végbemennie a német trónörökös jelenlétében, a rossz idő miatt elmaradt. (M. T. I)

Az összeférhetlenségi bizottságból.

Budapest, apr. 16. (Saj. tud. táv.) Az összeférhetlenségi törvény revíziójára kiküldött hatos albizottság, ma Fest Lajos országgyűlési képviselő elnöklete alatt ülést tartott, az összeférhetlenségi esetek parlamenti bírászkodásának kodifikálása tárgyában. Just Gyula és Rakovszky István, a bizottság ellenzéki tagjai kijelentették, hogy mivel álláspontjukat a 21-es bizottság többsége nem fogadta el, a kérdés képviselőházi tárgyalása során akkor foglalnak állást, ha arról győződnek meg, hogy oly eljárás módol alkalmaznának, mely az összeférhetlenségi törvényt gyengítené. Hosszas vita után Szivák Imre a külön kodifikálást ajánlotta, míg Kabos Ferencz kifejtette, hogy a mostani módokat elegendőnek tartja, ha gyakorlatban nagyobb szigorot alkalmaznak. A tanácskozást holnap folytatják.

A revolver.

Miskolcz, ápi. 16. Nagy érdekfűdés mellett tárgyalta a miskolci esküdtszék Krámer József várkonyi kereskedő bűnpörét. A tényállás az volt, hogy Krámer revolverrel agyon-

lőtte vejét, Grün Lajos ozdi kereskedőt. Eötvös védő beszédében kifejtette, hogy a fegyver dulakodás közben sült el. Az esküdtek nem bűnös igazmondása után a törvényszék Krámeret felmentette.

Tiszák mandátuma.

Budapest, ápril 16. (Saj. tud. táv.)

A »Politikai Értesítő« mai száma »Tiszák mandátuma« czimmel azt írja, hogy Biharban még nem jelöltek ugyan, de jelöltjeikkel már tisztában vannak. Nagyváradon Tisza Kálmán lép fel. A függetlenségi párt szintén állit jelöltet, hogy — mint írja, — a választás ne legyen egyhangu. Tisza István Ugrán, esetleg Szalontán lép fel.

A hirre azt jegyezzük meg, hogy Tisza Kálmán ujbóli felléptével semmi újat nem mond a Politikai Értesítő, az a hir pedig, hogy Tisza István Szalontán is fellépne, már régen le lett czáfolva éppen a Tisza István megbízásából.

Amnesztia Szerbiában.

Belgrád, április 16. (Saj. tud. távirata).

Az új alkotmány kihirdetése alkalmából a király általános amnesztiát fog adni. A többi között meg fog kegyelmezni a Montenegróban élő Tejeics Ránkó radikális vezérnek, a kit annak idején 20 évi börtönrre ítélték.

Arad vizsgálat alatt.

Arad, április 16. Az állami számvevőszék elnökének rendeletéből az összes aradi állami hivatalok pénzkezelését megvizsgálják. Ma megérkeztek Strausz István számvevőszéki főtisztviselő, Fingerlos József főszámtanácsos és Szöcs kereskedelmi miniszteri titkár. A vizsgálatot holnap reggel megkezdik.

A búrok szabadságharcza.

London, ápril. 16. Kitchener jelenti Pre-tóriából tegnapi kelettel: Babington tábornok hadműveletei közben Nawlinton ezredes Klerksdorptól északnyugatra hajnalhasadtakor egy kis hadoszloppal megtámadta Smut táborát. Hat búr elesett, tíz megsebesült és huszonhárom fogságba jutott. Egy tíz fontos ágyu, egy teljes Pompom-ágyu, két szekér lövészer, néhány ló és néhány marha az angolok zsákmánya lett. Az angoloknak három sebesültjük volt. Plumer ezredes elfogta Briel lovaszászlóst és 16 embert, azonkívül zsákmányul ejtett tíz szekeret, 18 puskát, lovakat és marhákat. Oranjoban Pilcher hadműveletei közben a búrok részéről hét ember esett el, azonkívül nagy készletek estek az angolok kezébe.

Barkly-East, ápril 15. A törvényszék Dewett-et, a fokföldi parlament tagját honarulásért három évi fogságra és 1000 font sterling pénzbüntetésre ítélte.

Kína.

Berlin, április 16. A »Localanzeiger«-nek jelentik Pekingből tegnapi kelettel: Ma elfogtak egy Hovan nevű fiatal kínai embert, a kiben Bartsch százados gyilkosát sejtették. Hovan beismeri a tettet, sőt dicsekszik is vele, és azt mondja, hogy Bartsch bántalmazása okozta fölindulásban követte el a gyilkosságot. Hovan és egy másik kínai ember, a kit ma szintén elfogtak, Bartsch lován lovagolt, mikor elfogták. Azonkívül elfogtak még két kínai embert, a kiknek állítólag részük volt a gyilkosságban.

London, április 16. A Standard-nak jelentik Sanghaiból 15-iki kelettel: A császári udvar utasította a tokiói kínai követet, hogy a japán kormánynak rendkívüli köszönetét fejezze ki azért a támogatásért, a melyben Kínát a manduriai egyezmény tárgyában folytatott ellenállásában részesítette. Együttal utasították a követet, kérje meg Japánt, hogy jövőre is segítse és támogassa Kínát hasonló esetekben. (M. T. I.)

Gyilkos havazás.

Nagyszében, április 16. Tegnap erősen havazott, úgy hogy a táviró és telefonvezetékek megrongálódtak. A drótok leestek a villamos vasut felső vezetékére és lecsüggő végeikkel megakasztották a forgalmat. Négy lovat megölt a villamos áram. A villamos vasuton mindeddig nem lehetett helyreállítani a forgalmat.

A czárról.

Pétervár, április 16. A czár az utóbbi időben csakis Witte miniszter tanácsaira hallgat. Witte a legszélsőbb reakció híve és Wannovszki tábornoknak közoktatásügyi miniszterre való kineveztetése az ő ajánlatára történt. Hir szerint a czár Witte minisztert legközelebb kancellárrá fogja kinevezni. Ez az állás Gorcsakov herceg halála óta betöltetlen (M. T. I.)

A sztrájkolók ellen.

Genova, apr. 15. A hajólegénységek ügyében a hajótulajdonosok ma gyűlést tartottak és elhatározták, hogy inkább leszerelik a hajókat, semhogy a sztrájkolók követeléseit teljesítsék.

KOZGAZDASAG.

Zárlat alá vett község. Örvénd községben a sertésvész fellépett. A községet zár alá vették.

Első Leánykiházasítási Egylet m. sz. Leány és fiu biztosító intézet. Ezen intézet 38-ik kezelési éve, melynek jelentése Schwarcz Armin elnöklése és számos tag részvétele mellett márcz. 31-én tartott közgyűlésen előterjesztett, ismét minden tekintetben kedvező és sikeres volt.

A jelentésből a következő figyelemre méltó adatokat kivesszük: 1900 ban új beiratkozás volt 14.969 jutalékrész, tulnyomó részben a fiatalabb korosztályokban, ami tekintettel a mult esztendőben általánosan uralkodott rossz kereseti viszonyokra igen tekintélyes eredménynek nevezhetők. Nászjutalékok és visszafizetések fejében kiutalványoztatott: k. 509,264.90.

A díjtartalék az 1900-as eredményből való k. 1.271.917.19 áttulálásával 5.780.652 — koronára emelkedett, a többi tartalékokhoz k. 115.517.81 csatolattott, úgy hogy azok összege: k. 826.410.29. A hivatalnoki nyugdíjalap részére k. 4000 szavaztatott meg és ennek összege immár k. 64.685.29. Bevétel volt k. 2.125.992.40.

A mérleg végösszege k. 6.717.255.21, mely a következő tételekben nyeri fedezetét: Intézeti épületek — k. 15046.68 leírása után k. 1.489.622.16. Elsőrendű 4 1/2%-os állam- és egyéb óvadékképes értékpapírok k. 2.164.092.—. Takarékbetétek k. 2.171.392.01. Kölcsönök saját kötvényekre k. 269.053.11. Hátralékos díjak k. 429.370.21. Szerevények — k. 5335 leírása után k. 10.000.— Hivatalnoki nyugdíjalap betétei: k. 10.510.97. Készpénzkészlet: k. 123.304.75. A jelentés és mérleg helyesléssel tudomásul vétetett és miután Grüawald Mór, városbíró indítványára Schwarcz Armin elnöknek, Kohn Arnold vezérigazgatónak, az egész igazgatóságának és felügyelő-bizottságnak, valamint az intézet matematikusának Bogó S., a budapesti kereskedelmi akadémia tanárának köszönet és

elismerés szavaztatik, újra megválasztották a felügyelő-bizottságba egy évtartamára: Dr. Alexander Bernát tanár, dr. Simonyi Zsigmond tanár, Heger József, Seifensieder József, Wertheimer Albert és Well J. Dávid. A közgyűlés jegyzőkönyvének hitelesítésére kiküldettek: Blazek J. Antal és jelitai Woyciechowszky Vilmos, a magy. leszámítoló és pénzváltóbank főtisztviselője.

A jelentés kapcsán közöltetett, hogy 1901. márcz. 20-án dr. Stamberger Ferenc kir. közjegyző közbenjárásával 7 darab egyenként 1000—1000 koronáról szóló díjmentes nyerevénykötvény kisorsolása megejtetett.

Kisorsoltattak a következő alapkönyvszámok: 1337. Toch Samu ur Budapest, 4535. Gruzicic Vlajko A ur Bjelina 688. Bruck Vilmosné urnő Nyir-Bátor, 3489. Lakatos Gyula ur Szil-Németi, 5495. Guttmann Gerson ur Pécs-Ujfalu, 6720. Németh József ur Székesfehérvár, 3165. Lindenbaum József ur Budapest.

Nagyváradai hetivásár.

Vásári árjegyzék a nagyváradai piacon 1901. április hó 16-ik napján tartott vásárban eladott természetmennyek és élelmiszereknek.

Tiszta buza: 11.20—13.80. Kétszeres buza 13.20—12.80. Rozs 13.60—13.20. Arpa 12.—11.60. Zab 13.—12.60. Tengeri: 11.—10.60. Borsó 38.—. Lenese 42.—. Bab 15.80. Köleskása 25.—. Burgonya 5.—. 100 kiló lángliszt 26.—. zsemlyeliszt 25.50. fehérkenyér liszt 24.50, barnakenyér liszt 21.—. széna fuvarral 5.20, szalma 1.— Szaloma 108.—, 6 kiló zsup-szalma —20, 150 dkg alom-szalma —12. 1 köbm. bükfka 6.30, tölgyfa 5.80, cserfa 6.60, 100 kiló marhahus —.96, öntött gyertya —.84. Lámpaolaj —.80. 1 liter ó-bor 1.—. Uj-bor —.80. Pálinka —.72, Szilva-pálinka 1.60. Szesz 2.—. 1 mm. kősó 21.50, nyers fagyú —.48. olvaszt. fagyú 72.—, szapan 48.—, mosott birka gyapju —.—, magyar gyapju, —.—. Egy hektoliter ó bor 66.—, uj bor 54.—, mész 2.30, kemény faszén 3.20, puha faszén 3.— kendermag 22.—, köles 12.— repce —.—, dió 56.—, mogyoró —.—, aszalt szilva 42.—. Egy kilogramm savanyu káposzta 28, szalona 1.28, sertéshus —96, juh-hus 64 veres hagyma 18, fog hagyma 50, bors 2.20, paprika 2.40, barnakenyér 20. Egy liter. kőolaj 44, mm. büköny —.—, 1 mm. luczernamag —.—, 1 mm. lóhere —.—, 1 mm. burgondi —.—.

Forgalmi kimutatás 1901. évi április hó 16-ról. Tiszta buza körülbelül 850 hltr, kétszeres buza 300 hltr, rozs 400 hltr, árpa 120 hkl. zab 140 hltr, tengeri 370 hltr, burgonya 680 hltr. Lásas jószágok: Hizott sertés mintegy 98 drb, félhizott 170, sovány 140, süldő 780, malac: 800, hizott marha 11, jármás ökör 300, fejős tehén 180, borju 170, bivaly 7, juh és kecske 400, ló 181.

Marha ártáblázat 1901. április hó 16-ról. Egy pár első rendű jármás ökör 660—710, egy pár másodrendű jármás ökör 500—630, egy pár harmadrendű jármás ökör 280—480, 1 drbfejős tehén 120—260. 1 drb vágó ökör 250 kgr. 170—250. 1 drb vágó tehén 150 kgr. 120—180, 2 drb. veres borju 16—42, 1 drb. fél éves borju 30—48, 1 drb egy éves borju 46—76, két éves borju 68—160. 1 drb hizott sertés 80—150, 3 pár fél éves 26—34, 1 pár egy éves sertés 36—56, 1 pár két éves sertés 64—150. 1 drb igás ló 160—250, 1 pár ökörbőr 40—52, 1 pár tehénbőr 26—36. 1 pár bojubőr 10—22, 1 pár lóbőr 10—20.

Kelch Jenő és Társa

Tőzsde jelentése.

— A Tiszántul eredeti távirata. —

Határidők.

Budapest, április 16	
Buza októberre	7.81
Buza áprilásra	7.75
Tengeri	5.40
Rozs okt.	6.92
Zab apr.	6.47
Káposzta, repce, aug.	—

Értéktőzsde.

Budapest, április 16.

Osztrák hitel	721.75
Magyar hitel	728.50
Allamvasut	690.—
Rimamurányi	528.50
Magyar jelező	466.—
Salgótarjáni	—
Wagon-kölcsön	—

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1901. április 16-án.

Magyar aranyjárdék 4%	117.50
Magyar koronajárdék	92.95
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4 1/2%	121.—
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 1/2%	100.50
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	117.50
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	92.75
taluérési jog megváltási kötvény	99.60
Horvát-szlavónföldtehermentesítési kötvény	93.50
Magyar nyerevény-sorsjegyek-kölcsön	174.50
Tiszszabályozás szegedi sorsjegyek-kölcsön	141.—
Osztrák járdék papírban	98.—
Osztrák járdék ezüstben	98.—
Osztr kájjárdék aranyban	117.75
Osztrák korona járdék	97.35
Osztrák államsorsjegyek	141.—
Osztrák magyar bank részvény	16.80
Magyar hitelbankrészvény	702.50
Osztrák hitelintézet részvény	697.—
Parisi vista	95.56
20 frankos arany (Napoleon'd'or)	19.07
Németbirodalmi márka	117.60
London vista	240.35
20 márkás arany	28.50

SZERKESZTOI POSTA.

T. E. Nehezen kibetűzött levelére sajnálat-al válaszoljuk, hogy az öt üveg pezsgő uszik. A kértetett hölgy nagyváradai, a többi kérdésre szintén igen a válasz. Vig mulatást a pezsgőhöz!

B. K. — *Helyben.* Dr. Schlauch Lőrincz bibornok ur ő Eminenciája jelenleg nincs Nagyváradon. Hétfőn utazott fel Budapestre.

Dr. VUCSKICS GYULA.

2763/1901. tkv.

Árverési hirdetményi kivonat.

A nagyváradai kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a nagyváradai l. sz. káptalan végrehajtatónak Stokker József körös-tarjáni lakos végrehajtást szenvedő elleni végrehajtási ügyében első sorban a körös-tarjáni 137. sz. betétben A. I. 1—8. sorszám alatt felvett beltelkes házból, kertből, szántóból és közös legelő járandóság-ból álló jószágtestnek Stokker József tulajdonánál bejegyzett 8/16-od részére 1126 korona kikiáltási árban, — másodsorban ugyanezen betétben A. II. 1—4. sorszám alatt felvett szántó és rét földből álló jószágtestnek ugyancsak Stokker József tulajdonánál bejegyzett 8/16-od része 274 korona kikiáltási árban, — harmadsorban: ugyan ezen betétben A. + 1. sorszám alatt felvett szántóból álló jószágtestre 163 korona kikiáltási árban, — negyedsorban: ugyanezen betétben A. + 2. sorszám alatt felvett szántóból álló jószágtestre 343 korona kikiáltási árban, — ötödsorban: ugyanezen betétben A. + 3. sorszám alatt felvett szántóból álló jószágtestre 344 korona kikiáltási árban a 12951—1900. tkv. hirdetményével elrendelt — de a kitűzött határidőben nem fogatosított árverésnek fogatosítására újabb határidőül 1901. évi május hó 11. napjának délelőtti 9 óráját Körös-Tarján község házához kitűzte. Az árverésre kitett ingatlanok szükség esetén a kikiáltási áron alul is elfognak adatni.

Árverezni szándékozók tartoznak a kikiáltási ár 10 %-át készpénzben vagy óvadékképes értékpapírokban letenni.

Az árverési feltételek a hivatalos órák alatt a kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóságnál és Körös-Tarján község előjáróságánál tekinthetők meg.

Kelt Nagyvárad, 1901. márczius 24. A kir. trvszék mint tkvi. hatóság

Kiss András,
kir. trvszéki bíró.

